

هنر

تعداد منابع: ۹ اصلی و ۱ ارجاعی

حسینی رودباری، سیدمصطفی

۱۲۵۷-**غنا و موسیقی (ماهیت، حکم و پیامدها)**،
قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ اول،
۱۳۸۷ / ۱۰۰۰ نسخه، ۳۸۴ ص، فارسی، وزیری (سلفون)، بهای:
۴۸۰۰ ریال، کتابنامه: ۳۶۷-۳۵۵ همچنین به صورت زیرنویس.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷-۸۹۵-۴
کد پارسا: B۵۸۹۷۷

فقه موسیقی

۹ تحقیقی است فقهی درباره حرمت ذاتی غنا و موسیقی
و بررسی دیدگاه فقهای گذشته و حال درباره آن. در این اثر،
ادله قرآنی، روایی و عقلی حرمت ذاتی غنا و موسیقی بیان شده، و
دلایل دیدگاه‌های فقهای مبنی بر حرمت ذاتی غنا مورد بررسی
قرار گرفته است. نگارنده نخست اعم بودن مفهوم موسیقی
نسبت به غنا را بیان کرده، و به دو نوع موسیقی به نام های
موسیقی سازی و آوازی اشاره نموده است. آن گاه معانی
گوناگون ارائه شده از واژه غنا را بیان کرده، و همه این معانی
را به معنای ترجیع و تطرب صدا بازگردانده است، و مراد از
غنا را ترجیع، تطرب و سخن باطن یا لهی گمراه کننده
دانسته است. در ادامه، دیدگاه‌های فقهای گذشته و حال در
مورد حرمت غنا و ادله قرآنی و روایی آثار را به تفصیل مورد
تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد، و دلایل قائلین به حلیت ذاتی و

آیت‌الله‌ی، حبیب‌الله (۱۳۱۳ -)

۱۲۵۶-**آیه نور و هنر**، تهران: سوره مهر، چاپ اول،
۱۳۸۷ / ۱۸۴ ص، فارسی، رقی (شیخی) بهای: ۲۴۰۰۰ ریال،
کتابنامه: ۱۸۴ همچنین به صورت زیرنویس.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۴۴-۵۰۶
کد پارسا: B۵۸۴۴۲۹

هنر دینی؛ تفاسیر آیه‌ای (قرآن و علوم قرآنی)

۱ در آغاز این کتاب، آیات ۳۸ تا ۳۵ سوره نور مطرح شده، و در طول کتاب، برداشت‌ها و تفسیرهای نویسنده به صورت بیان ادبی درباره مضمون این آیات و مفهوم نور در برخی از آیات و روایات دیگر ارائه شده است. نگارنده در پیش گفتار مذکور شده که این نوشته‌ها بیش به شماره رود، و متکی به علوم تفسیری و دانش دیگری نیست، و بیشتر الهاماتی خذایی است تا مطالعاتی علمی. وی در طول زمان هر آن چه به ذهن هنری اش درباره نور الهام شده بر روی کاغذ آورده است. وی در ضمن این نوشته‌ها، آیات و روایات متعددی را شرح کرده است.

تربیتی کربلایی، حیدر

۱-**محبوب محبوب: دیدگاه قرآن و اهل بیت (ع)**
پیرامون پنج موضوع ربا، حجاب، ریشم تراشی،
شطرنج و موسیقی. (شماره ۵۵)
فقه موسیقی

موسی و قارون، طالوت و جالوت، حضرت یونس و نهنج و اصحاب کهف از نظر خوانندگان گذرانده، و به نکته‌های طريف و لطيف آن‌ها درباره نمایش نامه‌نويسی و تبدیل آن‌ها به طرح يك موضوع داستاني اشاره کرده است.

ستاري، جلال(۱۳۱۰ -)
۱۲۵۹ - زمينه اجتماعي تعزيره و تئاتر در ايران
 تهران: نشر مرکز، چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۲۰۰۰ نسخه، ۱۵۰ ص، فارسي، رقعي (شميز)، بها: ۲۹۰۰ روبل.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۵-۶۹۴-۰-۰
 کد پارسا: B۵۹۱۲۱

۱۲۵۹ - تئاتر ايراني؛ تعزيره و تئاتر
۱۲۵۸ - تاملاتي است درباره ظهور و بروز تعزيره و شبيه خوانى
 در فرهنگ ايراني و ارتباط و تعامل آن با فرهنگ شيعه به پيژه پس از رسمي شدن مذهب شيعه توسيط صفویه، نويسنده پس از برسى آراء و اقوال محققاتي مانند مجید رضوانی در زمينه پيشينه درام، نمایش و تئاتر در تاريخ كهن ايران، به نقد آين آراء مى پردازد، و تفاوتها و تعارضهاي آن را با نمایش نامه‌های متاثر از اروپا با ارجاع به مطالعات اسطوره‌شناسخی خویش، نشان مى دهد، و علل پا نگرفتن تئاتر یوناني - به رغم اصرار و تلاش اسكندر مقدونی - در ايران را توضیح مى دهد. نویسنده پس از نقل و استناد به قطعاتي از اشعار فردوسی و شرح اسطوره‌های مبتنی بر تقابل خير و شر در فرهنگ ايراني به سرايت و تأثير آين فرهنگ در آموزه شيعي شهادت امام حسین مى پردازد و فرهنگ شيعي را بازگويي و نمایشي آرمانی از حققي مى داند که تدبیر تاريخي خود را به گونه‌های مختلف با امت اسلامي رقم مى زند. پس بدین گونه، تعزيره و شبيه خوانى را بستري اجتماعي توضیح مى دهد و ارتباط و تعامل آن را با اسطوره سوگ سياوش روش مى سازد.

شاه ميوه اصفهاني، غلامرضا(۱۳۴۳ -)
۱۰۸۹ - پژوهشى در جلوه‌های موسیقایی هنر تلاوت.
 (شماره)

صادقى، محسن؛ مختارى، رضا(۱۳۴۲ -)
(به کوشش)
۱۲۶۰ - غنا، موسیقى، جلد دوم، قم؛ بوستان

حرمت ذاتی و موارد اختلاف فنلوا در این زمینه را بيان می کند. بيان اصلی عملی در مسأله غنا در صور سه گانه شبيهه حکمیه، شبيهه موضوعیه مفهومیه و شبيهه موضوعیه مصدقیه و هم چنین دلالت آیه لهوالحدیث بر حرمت غنا و بيان پی آمدگاه غنا و موسیقی، از مباحث دیگر این کتاب است.

حيدري، عزيز الله(۱۳۳۷ -)
۱۳۳۷ - سلسنه مباحث راه کارهای دوری از گناه، موسیقی.
 (شماره ۳۲)
 فقه موسیقی

۱۲۵۸ - درون مایه‌ها و دست‌مایه‌های نمایشی در قرآن
 تهران: سوره مهر، چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۲۵۰۰ نسخه، ۲۶۰ ص، فارسي، رقعي (شميز)، بها: ۳۴۰۰ روبل.
 کتابنامه: ۲۶۰ همچنین به صورت زیرنويس.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۶-۵۴۸-۳
 کد پارسا: B۵۹۱۵۰

۱۲۵۸ - هنرهای نمایشی در قرآن؛ اسلوب و عناصر قصص قرآن (قرآن و علوم قرآنی)

۱۲۵۸ - کتاب حاضر، قصه‌ها و داستان‌های تاریخی قرآن را در قالب طرح و داستان مورد مطالعه و پژوهش قرار داده است.
 نگارنده معتقد است که قرآن، منبعی غني و مفید برای طرح نمایش نامه‌های تربیتی و عبرت‌آموز است. او در آغاز، راجع به درون مایه‌های قرآنی بر پایه توجه به توحید و یکتاپرستی سخن رانده، و بر اين نکته تاكيد کرده که دنيا و موضوعات مرتبط با آن، از مسائل مهمی است که قرآن به آن‌ها پرداخته، و در هر زمينه‌ای مى تواند مضمون و محتوای یك سناريو يا نمایش نامه قرار گيرد. برای مثال، عنوانی چون دشمن خستگی‌ناپذيری به نام شيطان، خداجوي در لحظه‌های خطر، حق، ماندگار و باطل نابودشدنی است، خيانت و عهدهشكنی و بسياري مطالب دیگر مى تواند زمينه طرح‌های داستاني آموزنده به کار گرفته شود. مؤلف در بخش‌های بعدی، داستان‌هایي را با عنوان‌های آدم و ايليس، هاييل و قabil، کشتني نوح، حضرت هود و قوم عاد، حضرت صالح و قوم ثمود، شکستن بت‌ها توسيط ابراهيم، حضرت لوط و شهر سلوم، حضرت یوسف از چاه تا قصر، یوسف و زليخا، یوسف و برادران، موسى و فرعون، موسى و خضر،

صحرایی، محمود (۱۳۵۰ -)

تبلور زیبایی‌های دین در زندگی انسان.

(شماره ۵۵)

زیبایی‌شناسی

طایران، امن‌الله (۱۳۴۵ -)

کنکاشی در ادبیات نمایشی و مذهبی.

(شماره ۱۵۳)

نمایش‌های مذهبی

عطیر سهیلی، ذکریا (به کوشش)

۱۲۶۱- ترانه و موسیقی غربی، تهران: احسان،

چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۱۰۰۰ نسخه، ۷۲ ص، فارسی، رقعي (شمیز)،

بها: ۱۰۰۰ ریال، کتابنامه: ۷۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۹۰۵۷-۴

کد پارسا: B۵۸۴۳۶

عنوان اشاره اختصاصی به موسیقی غربی دارد ولی محتوای

آن روایات و فتاوی شیعی و اهل تسنن در موسیقی می‌باشد.

﴿ موسیقی غربی؛ ترانه

بررسی حکم فقهی موسیقی و ترانه و بیان مصاديق حرام

و حلال آن از دیدگاه فقهای سنتی است. در این نوشتار سعی

شده است با مراجعت به آرای فقهی علمای اهل‌سنت، دلایل

حرمت موسیقی و ترانه‌هایی که حالت غنا دارند، بررسی شود.

نگارنده هم چنین از منظری روایی به این موضوع نگریسته، و

برخی از روایات در مورد علت حکم به حرمت موسیقی از جمله

صدق لهو و لعب بودن آن و هم چنین آسیب رسیدن قلب

و روح بر اثر شنیدن صدای حرام را بررسی کرده است. وی

معتقد است از نظر علمای اهل‌سنت مانند ابوزهرا و شیخ

الازهر قرضاوی علت اصلی در حرمت موسیقی و ترانه،

مفاسده داشتن آن است، و اگر مفسده‌ای نداشته باشد، حرمت

از آن برداشته می‌شود. وی به مواردی از موسیقی و ترانه

مجاز و غیر مجاز اشاره کرده، و دیدگاه‌های فقهای حنبلی،

حنفی، شافعی و مالکی را در این باره معنکس نموده است.

کیانیان، داود (۱۳۲۱ -)

۱۲۶۲- نمایش بازی، مجموعه نمایشنامه

كتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۱۳۰۰ نسخه، ۸۰۳ ص، عربی،

وزیری (گالینگور)، بها: ۱۱۰۰۰ ریال.

فروخت: فقه استدلالی ۱۵۹ (فقه و حقوق ۳۰۳)

شابک ج ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۰۹۰۵۷-۴

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۰۹۰۶۰-۴

کد پارسا: S۹۳۸۷

مقالات این مجموعه: رسالة فی الغنا، محمود بن محمدعلی

بہبہانی، ۸۰۱-۸۲۹ رسالت فی الغنا، سید‌محمد بن عبدالعظیم

خوانساری، ۸۲۱-۸۵۷ رسالت فی الغنا، نظر علی طالقانی،

۸۵۹-۸۷۹ رسالت مسألة الغنا، سیدمهدی موسوی نجفی

کشمیری، ۸۸۱-۹۲۹ رسالت فی الغنا، میرزا عبدالغفار حسینی

توبیسرکانی، ۹۳۱-۹۸۳ رسالت فی الغنا، محمدابراهیم انجدانی،

۹۸۵-۱۰۵۴ رسالت فی الغنا، هادی بن مهدی نجم‌آبادی تهرانی،

۱۰۵۵-۱۰۶۲ رسالت فی الغنا، هادی بن مهدی نجم‌آبادی

تهرانی، ۱۰۶۳-۱۰۹۴ رسالت فی الغنا، حسین بن علی سقرا،

۱۱۴۵-۱۱۳۴ رسالت فی الغنا، یوسف بن محسن اردبیلی، ۱۱۸۵-۱۱۳۴

ذریعة الاستغناء فی تحقیق مسألة الغنا، حبیبالله بن علی مدد

کاشانی، ۱۱۸۹-۱۱۳۷ الروضة الغنا، فی عدم جواز استعمال الغنا،

سید‌محمدباقر رضوی کشمیری، ۱۳۲۹-۱۳۰۰ خیر الكلام

فی الغنا، حرام، سید‌محمدحسینی مرعشی، ۱۴۲۱-۱۴۰۷

الروضة الغنا فی تحقیق معنی الغنا، محمد رضا نجفی

اصفهانی، ۱۴۸۹-۱۵۲۰ کشف الغطا عن وحمة الغنا، سید‌حسین

عرب باعی ارمومی، ۱۵۲۱-۱۵۴۳، الموسیقات و نقدہا، محمدعلی

سنقری حائری، ۱۵۴۵-۱۵۷۷

﴿ فقه موسیقی

مجموعه‌ای از رساله‌های فقهی و استدلالی که به

صورت تکنگاری در تبیین احکام، فروعات و مسائل غنا از

دیدگاه قرآن و حدیث نگارش یافته، در جلد دوم اثر حاضر،

شناصای، و براساس نسخ خطی مختلف تصحیح شده است.

رساله‌ها عموماً توسط فقهای شیعه در قرن ۱۳ و ۱۴ هجری

نگاشته شده است. به طور کلی اکثر رساله‌ها با عنوان رساله

فی الغنا تدوین یافته: اما عنایون دیگری هم در این مجموعه دیده

می‌شود؛ مانند مصباح السعادة محمدابراهیم انجدانی، ذریعة الاستغناء

آیت‌الله شریف کاشانی، خیر الكلام سید‌محمد مرعشی و کشف الغطا

سید‌حسین باعی ارمومی. دیگر رساله‌ها را شخصیت‌های مانند محمود

بہبہانی، ملانظر علی طالقانی، سید‌مهدی کشمیری، شیخ هادی

تهرانی، میرزا عبدالغفار توبیسرکانی و محمدعلی سنقری و میرزا یوسف

آقامجهد اردبیلی نگاشته‌اند. رساله‌ها به شیوه استدلالی و با استناد

به ادلّه فقهی و ارزیابی آراء، اقوال و اشکالات تأثیف شده‌اند.

برای کودکان و نوجوانان، قم؛ حوزه هنری، چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۱۱۰۰ نسخه، ۱۱۸ ص، فارسی، رقعي (شمیز)، بهای ۲۰۰۰۰ ریال، عکس: دارد.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۶۸۱-۱-۱

کد پارسا: B۵۴۶۱۹

نمایش‌های کودکان

در این کتاب، سه نمایش نامه با عنوان مختلف برای کودکان و نوجوانان، طراحی و تدوین شده است، نویسنده پس از یک مقدمه اجمالی و کوتاه درباره طرح نمایش نامه، نخستین عنوان را با نام نمایش بازی از نظر خواندنگان گذراند که این نمایش نامه، فضای بیرونی یک مجتمع آموزشی پیش‌دبستانی، دبستان و راهنمایی در آن مجسم شده است. بازیگران این نمایش نامه در نقش‌های مرزی، بازیگر خردسال، بازیگر کودک و نوجوان در یک گفت‌وگوی محاوره‌ای، داستان نمایش نامه را اجرا می‌کنند. بخشی از این نمایش نامه، صحنه خانه امام علی(ع) است که امام حسن(ع) و امام حسین(ع) کودک هستند، و اسب بازی می‌کنند. یا صحنه نخلستان در دوره پیامبر(ص) است که در این صحنه بچه‌ها در کوچه مشغول بازی هستند. در کنار صحنه نخلستان، صحنه مسجد و دیگر صحنه‌ها شکل تکمیلی نمایش نامه به شمار می‌روند. افسانه‌های لقمان، عنوان نمایشانه دوم است که داستان آن، یک کارگاه دوزندگی است. در این کارگاه، لباس‌های دوخته شده به طور منظم بر دیوارها آوینته شده‌اند، و استاد و شاگرد مشغول کارند. نوجوان در انتظار پاسخ لقمان است. ابراهیم برگزیده، عنوان نمایش نامه پایانی کتاب است که برای نوجوانان طراحی شده، و شخصیت‌های آن از نقش‌هایی با نام مادر (بی‌گزیده)، ابراهیم (نوجوان)، خلیل‌الله، اسماعیل، آزر (عموی ابراهیم)، هاجر (زن ابراهیم) و شخصیت‌های دیگر تشکیل شده است. داستان نمایش در یک گفت‌وگوی محاوره‌ای میان این اشخاص به اجرا در می‌آید.

مختاری، رضا(۱۳۴۲)-؛ نعمتی، محمدرضا (به کوشش)

۱۳۶۳-غناء، موسیقی، جلد چهارم، قم؛ بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۷ / ۱۵۰۰ نسخه، ۲۷۸۳ ص، عربی و فارسی، وزیری (گالینگور)، بهای ۱۸۰۰۰ ریال.

شابک ج ۴: ۹۷۸-۹۶۴-۰۹-۰۰۵۹-۸
شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۰۹-۰۰۶-۴
کد پارسا: S۹۳۸۸

مقالات این مجموعه: غنا، سبزواری میرلوحی، ۲۷۸۱-۰-۲۸۱۰؛ الوجیزة شهاب ثاقب، مولی احمد تونی بشروی، ۲۸۳۷-۲۸۱۱؛ الوجیزة الحقيقة فی مفاسد الغناء و تحریره، مهذب الدین احمد بن عبدالرضا بصری، ۲۸۵۸-۲۸۳۹؛ الرد علی المحوzin للغناء فی القرآن، محمدقاسم بن محمددرسان تبریزی، ۲۸۷۹-۲۸۵۹؛ کشف الغطاء عن حال الغناء، سیدعبدالکریم موسوی جزائری، ۳۰۲۱-۲۸۸۱؛ کشف الغطاء عن حکم الغناء، محمد بن حسن مشهدی طوسی، ۳۰۵۱-۳۰۲۳؛ تحقیق عن مسألة الغناء (الموسیقی) فی نظرية الشیخ الاعظم المحقق الانصاری فی کلا جانی الحكم و الموضوع، مرتضی انصاری، ۳۰۷۵-۳۰۵۳؛ الغناء، سیدعلی حسینی اشکوری، ۳۱۸۴-۳۰۷۷؛ الغناء، سیدعلی حسینی اشکوری، ۳۳۱۰-۳۱۸۵؛ الغناء و الموسیقی، سیدکاظم حسینی حائری، ۳۳۲۲-۳۳۱۱؛ الغناء بین الكتاب و السنة و الفتوى، سیدحسین حسینی زرباطی، ۳۳۸۲-۳۳۳۳؛ رسالة الغناء، سیدمرتضی حسینی نجومی، ۳۳۴۱-۳۳۸۳؛ الغناء، سیدمرتضی الفقیه و الحكم، عبدالله فضلی، ۳۴۹۹-۳۴۴۴؛ کلمة فی تحديد الغناء المحرم، محمد مؤمن قمی، ۳۵۲۰-۳۵۰۱؛ الموسیقی، محمد محمدی گیلانی، ۳۵۳۰-۳۵۲۱؛ الغناء فی الموقف الفقیه، علی حسین محمد مکی عاملی، ۳۵۷۰-۳۵۳۱؛ الموسیقی و الغناء و صوت المرأة، عباس نابلسی، ۳۶۳۷-۳۶۳۱

فقه موسیقی

مجموعه‌ای است وسیع از میراث فقهی، استدلایل علمای و فقهای شیعه که در طول تاریخ فقه شیعه در تبیین احکام و مسائل و مبانی و ادله حرمت یا عدم حرمت غنا و موسیقی نگاشته‌اند. عده این منابع به صورت رساله‌های مستقل از فهارس کتابخانه‌ها شناسایی و تصحیح شده، و مصادر آیات و روایات و اقوال، تخریج گردیده است. مطالب جلد چهارم این مجموعه در سه بخش تنظیم شده؛ بخش اول حاوی تکنگاری‌های استدلایلی است و بخشی از علمای مختلف درباره مصاديق و مسائل فقهای معاصر نگارش یافته. بخش دوم شامل ۲۱ گفتار یا مصاحبه یا استفتاء از علمای مختلف درباره مصاديق و مسائل غنا است، و بخش سوم به کتاب‌شناسی غنا و چکیده‌ای توصیفی از محتوای منابع شناسایی شده، اختصاص یافته است.